

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΚΙΡΗ

ΘΛΙΜΜΕΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Θλιμμένος Σεπτέμβρης**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Μαρία Τσακίρη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Σεβαστιάδου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Νέλλυ Βασιλείου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μαρία Αθανασοπούλου, Βάσω Βύρρα

© Μαρία Τσακίρη, 2019
© Εικόνες εξωφύλλου: Kelly Sillaste/Trevillion Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2886-4
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2887-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΚΙΡΗ

ΘΛΙΜΜΕΝΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ

Αφιερώνω τον *Θλιμμένο Σεπτέμβρη* στην οικογένειά μου,
Αναστάσιο, Νίκο, Τζίλντα...

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δεν ήρθε έτσι ξαφνικά η έμπνευση για τον *Θλιμμένο Σεπτέμβρη*. Ούτε, βέβαια, ήταν κάτι προγραμματισμένο. Απλώς η σκέψη υπήρχε από τότε... από κείνο το ζεστό πρωινό του 2004, όταν ξύπνησα, όπως κι όλος ο κόσμος σε κάθε γωνιά της γης, από τις κραυγές των παιδιών του Μπεσλάν. Πρώτη μέρα στο σχολείο, βρέθηκαν όμηροι στα χέρια τρομοκρατών. Διψασμένα, φοβισμένα, μόνα απέναντι σε άνοπλους τρομοκράτες, που δεν είχαν τίποτα να χάσουν. Αντίθετα, πίστευαν πως είχαν πολλά να κερδίσουν παίρνοντας εκδίκηση για τον θάνατο των δικών τους παιδιών, των δικών τους ανθρώπων. Ήταν, ίσως, το θέμα που θα ήθελα να καλύψω δημοσιογραφικά περισσότερο από κάθε άλλο. Το παρακολουθούσα με κομμένη την ανάσα ακόμα κι όταν τα φώτα της δημοσιότητας έσβησαν και η πιο αιματηρή ομηρία παιδιών έγινε δεύτερη είδηση στα ελληνικά ΜΜΕ και στη συνέχεια ξεχάστηκε. Άλλωστε, την 1η Σεπτεμβρίου 2004, εδώ, στην Ελλάδα, ήμασταν ακόμα ζαλισμένοι από το γλυκό «μεθύσι» των Ολυμπιακών Αγώνων. Είχε πέσει μόλις η εντυπωσιακή αυλαία τους, με τον Φοίβο και την Αθηνά να συνεχίζουν να κλέβουν την παράσταση. Ήταν ο Σεπτέμβριος της Ελλάδας, ο Σεπτέμβρης μας, και δικαιούμασταν να τον απολαύσουμε. Να γιορτάσουμε. Να πανηγυρίσουμε που όλα πήγαν καλά. Εξάλλου, τα δύσκολα για τη χώρα μας θα αργούσαν να έρθουν...

Τον επόμενο Σεπτέμβριο ήρθε η ώρα να συνοδέψω τον γιο

μου στη δική του πρώτη μέρα στο σχολείο. Κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα, σκέφτηκα όταν είδα έναν άνδρα με στρατιωτικά άρβυλα και ρούχα παραλλαγής. Σκιάχτηκα! Για κάποιον ανεξήγητο λόγο, ένιωθα πως θα συμβεί το ίδιο, κάτι που, φυσικά, ήταν παράλογο να το σκεφτώ, πόσο μάλλον να συμβεί.

Παιχνίδια του μυαλού... που στάθηκαν αφορμή να συνεχίσω να αναζητώ πληροφορίες για το τι συνέβαινε μακριά στη Βόρεια Οσετία, έπειτα από δώδεκα μήνες, συγκεντρώνοντας ένα πλούσιο ψηφιακό υλικό που συνεχίζω να κρατάω σ' έναν κίτρινο φάκελο στην επιφάνεια εργασίας μου. Πολύ συχνά χανόμουν ανάμεσα σε φωτογραφίες, δημοσιεύματα, μεταφράσεις, χωρίς να σκέφτομαι πώς θα το χρησιμοποιήσω. Ένα λάθος κλικ με οδήγησε κάποιο πρωί σ' ένα αρχείο που αγνοούσα. Το βλέμμα μου έπεσε σε μια γκριζα φωτογραφία που με συγκλόνισε, που με κράτησε «αιχμάλωτη» επί χρόνια. Δίχως λεζάντα. Δεν τη χρειαζόμουν, άλλωστε. Έχει τον δικό της όγκο, τη δική της δυναμική και δεν έχει απολύτως καμία σχέση με τις χιλιάδες φωτογραφίες που αποτύπωσαν στιγμές φρίκης στο Μπεςλάν. Όχι! Δεν υπάρχουν πρόσωπα σ' αυτήν. Όταν την κοιτάζω, σβήνουν οι εικόνες και σωπαίνουν οι θόρυβοι γύρω μου. Είναι μια φωτογραφία που ουρλιάζει με τη σιωπή της. Παπούτσια! Αμέτρητα παιδικά παπούτσια ανάμεσα σε φλεγόμενα ξύλα, καρβουνιασμένα παιχνίδια, ανθρώπινα μέλη. Παπούτσια που καπνίζουν ακόμα. Τσαλαπατημένα. Άμορφα. Σκονισμένα και ματωμένα. Μυρίζουν... Η μυρωδιά τους είναι φρικτή και αναδίδεται, θαρρείς, πιο έντονη και βαριά όσο συνεχίζω να κοιτάζω την εικόνα. Είναι τόσο πολλά, τόσο παραμορφωμένα και άσχημα, που στοίχειωσαν τη σκέψη μου. Τα παιχνίδια του μυαλού επανήλθαν, μαζί με τη ρήση του μεγάλου Αμερικανού δασκάλου φωτογραφίας και συγγραφέα Γκάρι Γουίνογκραντ: «Η φωτογραφία δεν έχει να κάνει με αυτό που φωτογραφίζεται, αλλά με το πώς φαίνεται αυτό που φωτογραφίζεται». Πώς φαίνεται, άραγε, αυτό που φωτογραφήθηκε εκείνες τις τρεις μέρες στο σχολείο του Μπε-

σλάν; Πώς μπορεί να φανεί η φωτογραφία παιδιών που εκτελέστηκαν στο σχολείο τους σε όλες αυτές τις παρανοϊκές ένοπλες επιθέσεις των τελευταίων χρόνων; Μπορεί να φανεί λιγότερο ή περισσότερο φρικτή απ' όσο είναι πραγματικά;

Με αυτές τις σκέψεις, ακολουθώ τον Αλέξανδρο, τη Ροζάνα, τον Ιβάν, την Ελένα, που περπατούν ανάμεσα σε χαλάσματα και ορφανά παπούτσια. Με κοιτάζουν... Λίγο πιο πέρα, ο Γιούρι, η Αναστάζια και η Ζαρίνα. Μου ζητούν νερό... Ονόματα από τον πιο μακρύ κατάλογο νεκρών παιδιών, που όλα τους έχουν την ίδια ημερομηνία θανάτου. Είναι οι βασικοί πρωταγωνιστές του μυθιστορήματος, που βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα. Γεγονότα που κατέγραψε η ιστορία με τα πλέον μελανά χρώματα και η δημοσιογραφική πένα, που λύγισε από την αγριότητά τους. Γεγονότα που αφηγήθηκαν οι επιζήσαντες από την αιματηρή ομηρία σε δύο ντοκιμαντέρ που είδα αμέτρητες φορές: *Beslan: Three Days in September*, σε αφήγηση της Τζούλια Ρόμπερτς, και *Children of Beslan*, παραγωγής BBC. Κάποιοι από τις συγκλονιστικές μαρτυρίες των επιζώντων τις χρησιμοποίησα αυτούσιες. Ακριβώς όπως βγήκαν αυθόρμητα από το στόμα οχτάχρονων και δωδεκάχρονων παιδιών που είδαν τους φίλους τους να σβήνουν μπροστά στα μάτια τους ή γονιών οι οποίοι δεν κατόρθωσαν να σώσουν τα δικά τους παιδιά σε μια τρομοκρατική επίθεση, που, μαζί με κείνη στο θέατρο της Μόσχας, δύο χρόνια νωρίτερα, αποτέλεσε τον προάγγελο των μεγάλων τρομοκρατικών χτυπημάτων των τελευταίων χρόνων στην Ευρώπη.

Ίσως κάποιοι αναρωτηθείτε γιατί ασχολήθηκα με ένα τόσο στενάχωρο θέμα. Εξηγούμαι, λοιπόν. Μια εσωτερική ανάγκη με έκανε να θέλω να πιστέψω πως ακόμα και μέσα σ' αυτήν τη ζοφερή εικόνα που περιέγραψα μπορεί να υπάρξει αχνό το φως της ελπίδας. Και το πίστεψα. Τα παιδιά του Μπεσλάν μεγάλωσαν, έκαναν οικογένειες και απέκτησαν τα δικά τους παιδιά. Κι εγώ, που ζω τόσο μακριά από τον Καύκασο, για να διαγράψω τον κίτρινο φάκελο από την επιφάνεια εργασίας μου, αναζητούσα

ένα αισιόδοξο κίνητρο, κυρίως για να σταματήσω να ασχολούμαι με το θέμα. Το βρήκα όταν πληροφορήθηκα, εντελώς τυχαία, πως ένα από αυτά τα παιδιά βρέθηκε πέρσι το καλοκαίρι με την οικογένειά του στην Απείρανθο της Νάξου. Συνδύασα το πραγματικό με το φανταστικό, την ιστορία με τη μυθοπλασία, το χτες με το σήμερα, και κάπως έτσι γεννήθηκε ο *Θλιμμένος Σεπτέμβρης*. Τα παιδιά που κατόρθωσαν να βγουν ζωντανά από την Κόλαση κατάφεραν, άραγε, να ξεπεράσουν ποτέ τον εφιάλτη; Έπαψαν τα αναφιλητά τους να είναι σπαρακτικά; Στις σελίδες του θα ακολουθήσετε μαζί μου τα ματωμένα βήματα κάποιων από κείνα τα ξυπόλυτα αγόρια και κορίτσια που προσπάθησαν να επιβιώσουν πολεμώντας με νύχια και με δόντια το ψυχοφθόρο σύνδρομο του επιζώντα και τις συνέπειές του. Διαφορετικές προσωπικότητες, διαφορετικοί άνθρωποι, με τελείως διαφορετικές ιστορίες πίσω του καθένας, όπως και οι υπόλοιποι πρωταγωνιστές μου, που ζουν στην Αγία Πετρούπολη, στη Μόσχα και στη Θεσσαλονίκη. Μεταξύ τους κι ένας γονιός που κατάφερε να σώσει το παιδί του την τελευταία στιγμή. Ο πολυμήχανος και ιδιόρρυθμος αστυνομικός, που θα παίξει καταλυτικό ρόλο στην ιστορία και στη μετέπειτα ζωή όλων. Ένα σενάριο ζωής, χωρίς αρχές και κανόνες. Με άγουρους έρωτες, μεγάλες αγάπες, προδοσίες, μυστικές υπηρεσίες. Μια πλοκή που μας βάζει στον εφιαλτικό κόσμο της τρομοκρατίας και ακολουθεί τα χνάρια εκείνων που κρύβονται πίσω από την παγκόσμια μάστιγα της παράνομης εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων. Κοινό στοιχείο των ανθρώπων που πρωταγωνιστούν στα σύγχρονα κεφάλαια της ευρωπαϊκής πραγματικότητας η τριήμερη ομηρία στο Σχολείο Νούμερο Ένα του Μπεσλάν εκείνη την όμορφη μέρα του Σεπτέμβρη του 2004, που ξεκινούσε μόλις υπέροχη...

Μπεσλάν: Η πόλη με τον πιο ανήσυχο ύπνο

Απέχει μόλις 48 χιλιόμετρα από την Τσετσενία και 1.600 από τη Μόσχα. Οι ήσυχοι και φιλόξενοι κάτοικοί του δεν ξεπερνούν τους 35.000, κι όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους. Είναι χτισμένο στις όχθες του ποταμού Τέρεκ, και η ιστορία του ξεκινάει το 1847, όταν οικογένειες πλούσιων Οσετίνων δημιούργησαν εδώ ένα μικρό χωριό. Εννιά ήταν όλα κι όλα τα σπίτια. Πρόχειρες κατασκευές που φωτίζονταν με λάμπες κηροζίνης και φανάρια. Η οικονομική του ανάπτυξη άρχισε δειλά το 1932, μετά την ίδρυση εκεί εργοστασίου αραβοσίτου, που πρόσφερε θέσεις εργασίας σε όλους. Είναι από κείνες τις πόλεις όπου η «καλημέρα» ήταν και παραμένει θερμή, ασχέτως αν οι άνθρωποι που ζουν εκεί καλημερίζονται σε διαφορετικές γλώσσες και διαλέκτους. Κάθε Κυριακή πρωί πηγαίνουν στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου του Νικηφόρου και το πρωί της 1ης Σεπτεμβρίου είναι πανέτοιμοι για τη μεγάλη Γιορτή της Γνώσης, που σηματοδοτεί την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Οι αγρότες από την προηγούμενη μέρα ποτίζουν και κόβουν τα ζαρζαβατικά, οι γυναίκες ασχολούνται με τα γλυκά και τα κεράσματα της γιορτής, οι εργάτες στα εργοστάσια κανονίζουν τις βάρδιες. Η λάμψη αυτής της μέρας έσβησε για πάντα τον Σεπτέμβριο του 2004. Μαζί της έσβησαν και τα χαμόγελα στο θλιμμένο Μπεσλάν.

Μόσχα
Παρασκευή, 22 Αυγούστου 2014

Αλέξανδρος

Τα λεπτά στο μεγάλο ρολόι του Σιδηροδρομικού Σταθμού Μπελορούσκι τρέχουν, μαζί και οι εκατοντάδες επιβάτες που ψάχνουν το βαγόνι τους για να επιβιβαστούν. Πηγαиноέρχονται με θόρυβο στους στενούς διαδρόμους ώσπου να τακτοποιηθούν, για να ζήσουν την εμπειρία της πολήμερης απολαυστικής διαδρομής Μόσχα-Βαρσοβία-Βουδαπέστη-Βελιγράδι-Σόφια-Θεσσαλονίκη. Το κουπέ 3 στο βαγόνι 9 είναι λιτά διακοσμημένο στις αποχρώσεις του μπορντό. Οι κουρτίνες εκρού, με ψιλά θαλασσί λουλούδια και ανοιχτή ροζ μπορντούρα, τραβηγμένες με συμμετρικές πιέτες στην άκρη και πιασμένες στο ξύλινο τοιχίο με διακριτική ασημί πόρπη. Τα κλινοσκεπάσματα είναι διπλωμένα και τακτοποιημένα αυστηρά στην άκρη κάθε κουκέτας. Η ανεπαίσθητη μυρωδιά στον χώρο θυμίζει άνθη του δάσους και τον κάνει πολύ ζεστό και ευχάριστο.

Ο Αλέξανδρος είναι από τους πρώτους που επιβιβάζονται και τακτοποιεί τις αποσκευές του. Στα σαράντα πέντε λεπτά αναμονής που έχει στη διάθεσή του, θέλει να αποτυπώσει τις σκηνές αποχαιρετισμού που εκτυλίσσονται έξω από το ανοιχτό παράθυρο και να καταγράψει κάποιες από αυτές για ένα από τα επόμενα βιβλία του.

Το μελίσσι των ανθρώπων που πάνε κι έρχονται βουίζει ευχάριστα στα αυτιά του. Φωνές, αποχαιρετισμοί με δάκρυα και αναφιλητά, ερωτικά φιλιά με υποσχέσεις αιώνιας αγάπης, αλλά και άνθρωποι μόνοι και σιωπηλοί, που δεν ψάχνουν κανέναν με το

βλέμμα για να πουν αντίο. Επιλέγει πέντε πρόσωπα ώστε να εστιάσει στα μάτια τους και στα συναισθήματα που διαβάζει σ' αυτά: ένα ζευγάρι που δείχνει πολύ λυπημένο καθώς σύντομα θα αναγκαστεί να αποχαιρετιστεί, μια ασουλούπωτη έγκυο νεαρή που κοιτάζει γύρω της και ψάχνει απεγνωσμένα στο πλήθος κάποιον ο οποίος δεν εμφανίζεται, και το πρόσωπό της μαραινεται, έναν μικροσκοπικό μοναχό με μακριά γενειάδα που στέκεται ακίνητος με τη Βίβλο στο χέρι και μια στρογγυλοπρόσωπη μελαχρινή καλλονή που μιλάει ακατάπαυστα στο τηλέφωνο, αδιαφορώντας για το αν ο κόσμος γύρω της ακούει αυτά που λέει. Πέντε τελειώς διαφορετικοί άνθρωποι. Το μόνο κοινό τους στοιχείο είναι πως σύντομα οι τέσσερις από αυτούς θα αποτελέσουν μέρος της μικρής κοινωνίας της αμαξοστοιχίας. *Κι όμως, αυτοί οι άνθρωποι έχουν κάτι ακόμα που τους ενώνει, κι όταν το ανακαλύψουν, θα έρθουν αντιμέτωποι με τρομακτικές αποκαλύψεις αλλά και με τον ίδιο τους τον εαυτό, σκέφτεται ο Αλέξανδρος κρατώντας σημειώσεις. Μπα... Είμαι επηρεασμένος από το «Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές», της Αγκάθα Κρίστι, επειδή το τρένο μου θα περάσει από τη Βουδαπέστη, συλλογίζεται και μουτζουρώνει το χαρτί του.*

Καθώς χαζεύει από το παράθυρο, αντιλαμβάνεται πως δεν είναι τόσο η ανάγκη να αναζητήσει τους ήρωές του εκείνη τη στιγμή, όσο το γεγονός ότι θέλει να κρατήσει το μυαλό του απασχολημένο με κάτι δημιουργικό όταν ανοίξει τον φορητό του υπολογιστή. Κι αυτό επειδή ξέρει πως, μόλις τον πιάσει στα χέρια του, θα έρθει αντιμέτωπος με τον γνωστό του εφιάλτη: τη λευκή σελίδα, που εδώ και χρόνια περιμένει απεγνωσμένα την πρώτη λέξη για το μυθιστόρημα με πρωταγωνίστρια την αγαπημένη του, τη Ροζάνα. Το βλέμμα του, καρφωμένο στην οθόνη, είναι απλανές κάθε φορά που το επιχειρεί. Τα δάχτυλα είναι έτοιμα να πληκτρολογήσουν το όνομά της. Αδύνατον. Η σελίδα παραμένει εκνευριστικά λευκή και γυμνή και το μυαλό του μπλοκαρισμένο. Τα προηγούμενα δύο μυθιστορήματά του βρίσκονταν

στις προθήκες των βιβλιοπωλείων και είχε ορκιστεί πως δε θα προχωρήσει στο τρίτο αν δεν έγραφε την ιστορία της Ροζάνα, την ιστορία του. Θυμάται πόσο είχε παθιαστεί και είχε ταυτιστεί με τους ήρωές του, τη λαχτάρα που είχε κάθε φορά όταν καθόταν απέναντί τους για να τους ντύσει, να γευματίσει μαζί τους, να θυμώσει, ακόμα και να ερωτευτεί, δίχως ποτέ να νιώσει την ανάγκη να αναζητήσει τη συνέχεια. Κάθε φορά είχε την αρχή και το τέλος της ιστορίας στο μυαλό του. Ακόμα και τις λεπτομέρειες δούλευε εκεί, κι όταν έπρεπε να τις αποτυπώσει στο χαρτί, οι λέξεις πληκτρολογούνταν χωρίς εμπόδια, χωρίς δισταγμό, χωρίς τίποτα να αποσπά την προσοχή του. «Συγγνώμη, Ροζάνα μου. Δυστυχώς, μου είναι αδύνατο. Ακούω πάλι εκείνη τη φωνή να μου φωνάζει “Δεν μπορείς”. Εύχομαι κάποτε να με συγχωρήσεις...» μουρμουρίζει, και το δάχτυλό του κάνει μία μόνο κίνηση. Το κλικ για να κλείσει το Word στο λάπτοπ.

Πόσα όνειρα μπορεί να χωρέσει ένα τοσοδά ξύλινο κουτάκι; Κι όμως! Η Ροζάνα ακούμπησε απαλά μέσα του τα γεμάτα δίψα για ζωή όνειρά της, μαζί με μια κόκκινη γυαλιστερή χάντρα και μια φωτογραφία από τον Πάνορμο της Νάξου. Κάπου εκεί, ανάμεσα στα νεανικά της όνειρα και στη γαλάζια φουσκοθαλασσιά του Αιγαίου, στρίμωξε και κάτι ακόμα: μια μακρινή ημερομηνία που σημείωσε με πράσινο στίλο. Υποσχέθηκε να χαρίσει το κουτάκι στον Αλέξανδρο τη μέρα που θα ξεκινούσαν τα σχολεία, με την εφηβική σιγουριά πως, ύστερα από δέκα χρόνια, εκείνη θα είναι δικηγόρος και ο αγαπημένος της βραβευμένος συγγραφέας. Καθώς ύφαινε τα όνειρά της, τα λεπτά που κυλούσαν στο Μπεσλάν δημιουργούσαν ένα συγκλονιστικό σκηνικό, και η μοίρα έσπινε το δικό της τρομακτικό σενάριο.

Ο Σεπτέμβριος του 2004, με την τριήμερη αιματηρή ομηρία μαθητών μέσα στο σχολείο τους, θα αφήσει πίσω του βαθιά θλίψη. Εκείνοι που θα τα καταφέρουν σκορπίζονται στους πέντε ανέμους. Για να προχωρήσουν στη ζωή, πρέπει να αναμετρηθούν με τις αναμνήσεις. Για να γίνει αυτό, πρέπει να περπατήσουν στους δρόμους όπου βάδισαν εκείνο το πρωί, να νιώσουν τις μυρωδιές που μύριζαν τις ατέλειωτες ώρες της αιχμαλωσίας, να ακούσουν τα φτερουγίσματα των πουλιών, τους θορύβους της πόλης όταν ξυπνάει κι όταν κοιμάται. Πρέπει να σταθούν απέναντι στο στοιχειωμένο σχολείο και να βρουν το κουράγιο να το κοιτάξουν. Επειδή, ακόμα κι όταν όλα έχουν χαθεί, η ελπίδα πάντα μένει κάπου εκεί έξω. Θα απλώσουν το χέρι να την πιάσουν; Θα της αφήσουν λίγο χώρο για να ριζώσει και πάλι στην ψυχή τους η αγάπη; Ο έρωτας; Θα μπορέσουν να ξεχάσουν το χτες, να ζήσουν το σήμερα και να ονειρευτούν το αύριο; Υπάρχει αύριο για τα παιδιά του Μπεσλάν;

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-2886-4

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 22446

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η